

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ - PRINCIPII CARE STAU LA BAZA INCLUZIUNII COPILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

MÎNZATU NICOLETA LICEUL TEHNOLOGIC CONSTANTIN DOBRESCU
CURTEA DE ARGEȘ

În orice act de educație se întrepătrund trei dimensiuni importante: politicile, practicile și cultura. Se pornește de la un cadru de înțelegere, de la obiective și direcții ale acțiunilor. Se vehiculează și se operează cu un set de practici care antrenează schimbările preconizate prin obiective. Întreaga acțiune se derulează într-un context anumit, într-o situație educațională care surprinde un cadru cultural specific. Fiecare din aceste elemente este la fel de important. De aceea construcția unei educații pentru toți ia în calcul schimbările necesare, obținute prin procesul organizat al învățării în așa fel încât să se construiască politici ale incluziunii, să se dezvolte practici incluzive pentru ca în final să apară și să se organizeze o cultură a incluziunii.

Principiile care stau la baza incluziunii copiilor cu CES în școală sunt stipulate în Rezoluția ONU nr.48/49 din 1993:

- ❖ - **principiul drepturilor egale** - asigurarea egalității sociale constituie unul dintre principiile fundamentale ale societății democratice. Chiar dacă realizarea sa efectivă este „inegală” el este un principiu constitutiv al democrațiilor, fiind înscris în Constituțiile statelor, ca și în diferite reglementări naționale și internaționale. Reglementează accesul efectiv al persoanelor cu CES la educație și la alte servicii comunitare;
- ❖ - **principiul egalizării șanselor în domeniul educației** – principiul egalizării șanselor este corelat cu principiul drepturilor egale. Egalizarea șanselor este procesul prin care toți cetățenii și în particular persoanele cu handicap pot avea acces la diversele sisteme ale societății: cadrul material, serviciile, informațiile, etc.
- ❖ - **principiul asigurării serviciilor de sprijin** – are în vedere atât copiii cu CES, cât și persoanele care lucrează cu aceștia, inclusiv serviciile de consultanță/consiliere, și presupune existența mai multor categorii de resurse (umane, instituționale, materiale, financiare, servicii guvernamentale). - **resurse umane** - persoane cu cerințe educative speciale, părinții/membrii familiilor acestora, specialiști în comunitate. cadre didactice, psihopedagogi, logopezi, psihologi, psihoterapeuți, consilieri, profesori de sprijin (teacher assistant/support teacher), profesori itineranți, kinetoterapeuți, ergoterapeuți, medici, asistenți sociali etc. ;
- ❖ - **principiul intervenției timpurii** – indică eficiența intervenției timpurii în reabilitarea/reeducarea și incluziunea copiilor cu CES, deoarece diferențele dintre copiii obișnuiți și cei cu deficiențe sunt mai greu observabile, iar șansele de integrare ulterioară în viața școlară și universitară sunt mult mai mari pentru copiii care au acces la învățământul preșcolar alături de cei obișnuiți;
- ❖ - **principiul cooperării și parteneriatului** – vizează experiența. S-a observat că integrarea și normalizarea se pot realiza doar printr-o colaborare permanentă între partenerii implicați: elevi, profesori, părinți, ONG-uri, consilieri.
- ❖ Prin cooperare între copii în procesul didactic, cât și între cadrele didactice și alți specialiști. - **principiul dezinstituționalizării educației speciale** - reformă instituționalizată este considerată

un proces în etape. Totuși în practică aceste etape ar fi trebuit desfășurate simultan, într-o manieră complementară

- ❖ - **principiul dezvoltării** –“școala pentru toți” reprezintă dezideratul maximei flexibilități și toleranțe în ceea ce privește diferențele fizice, socio-culturale, lingvistice și psihologice existente între copii, scopul fiind acela de a le oferi elevilor posibilitatea de a le oferi elevilor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitățile și nevoile proprii și de a exprima conform trăsăturilor individuale de personalitate.
- ❖ - **principiul normalizării** - se referă la necesitatea asigurării condițiilor unei viții normale pentru persoanele cu cerințe speciale astfel încât acestea să trăiască conform standardelor după care trăiesc majoritatea membrilor societății.

Principiile educației incluzive. Principiul normalității

Misiunea unei școli este aceea de a le oferi tuturor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitățile și nevoile proprii și de a se exprima conform trăsăturilor individuale de personalitate într-un cadru armonios, favorabil unei educații la care să aibă acces toți și unde experiențele personale și valorile culturale ale fiecăruia să fie tot atâtea ocazii de învățare pentru cei din jur. Altfel spus, școala este privită ca un soi de nucleu al sistemului social în care se formează deprinderile și atitudinile de acceptare conștientă și necondiționată a semenilor din jur, indiferent de condiția lor socială, de apartenența etnică sau religioasă, de prezența unor dificultăți consecutive unor dizabilități, afecțiuni sau disfuncții la nivel organic și funcțional sau orice alt aspect care ar putea genera segregarea, marginalizarea sau excluderea lor din mediul școlar. Această nouă abordare, pentru a avea efect în timp la nivelul întregii societăți, trebuie să respecte principiul **normalizării**, adică asigurarea accesului, pentru toate categoriile de persoane, la tiparele existențiale și la condițiile de viață cotidiană, cele mai apropiate posibil de normele considerate normale pentru o viață obișnuită. În concepția lui B. Nirje (1980, p.31-46) "*normalizarea*" înseamnă posibilitatea unui ritm normal al zilei, intimitate, activități și responsabilități mutuale, un ritm normal al săptămânii, cu o casă în care să locuiești, o școală, un loc de muncă pe care să-l frecventezi, un timp de recreere cu interacțiune socială moderată, un ritm normal al anului, cu moduri și condiții schimbătoare ale vieții, cu obiceiurile de familie și ale comunității ca experiențe în diferite anotimpuri ale anului. Normalizarea înseamnă oportunitatea de a fi supus la o experiență de dezvoltare normală a ciclului vieții: copilăria și primii pași ai dezvoltării, adolescența, viața adultă. Așa cum este normal pentru un copil să locuiască acasă, este normal pentru adulți să se mute de acasă și să-și consolideze independența și noi relații. Persoana cu dizabilități trebuie să experimenteze perioada adultă și a maturității prin schimbările marcante în circumstanțele vieții lor. Atunci când persoanele cu CES nu pot să locuiască într-o casă a lor trebuie să li se ofere o casă situată într-o zonă de rezidență normală pentru a nu fi izolate, pentru a se putea realiza o integrare, o interacțiune socială a lor. **Principiul normalizării** pune accentul pe înțelegerea felului în care ritmurile normale, secvențele și modelele vieții, în orice circumstanță culturală legată de dezvoltare, maturitate și viața a persoanei cu dizabilități. Problema care se poate pune în acest sens este măsura în care acest principiu al normalizării se regăsește și este aplicabil, nu numai la nivelul instituțiilor specializate în protecția și recuperarea persoanelor cu dizabilități, ci și la nivelul familiilor care au copii cu diverse dizabilități. Rolul familiei este esențial în procesul de normalizare. Felul în care este organizată viața în astfel de familii, felul în care este orientată spre exterior facilitează integrarea socială a persoanei cu dizabilități.

Școala noastră Liceul Tehnologic Constantin Dobrescu Curtea de Argeș ca instituție de învățământ , cultură, oferă în ultimii ani un real sprijin pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, indiferent de dizabilitatea pe care o manifestă. Ne-am confruntat de a lungul timpului cu copiii cu deficiențe motorii, cu retard mintal, cu sindrom Down, autism, fobie școlară și multe altele. Aceștia au fost considerați ca toți ceilalți elevi, normali, dar au fost sprijiniți diferit de colectivele de elevi, de cadrele didactice, psiholog școlar. Dacă la început elevii în scaun cu roțile erau aduși în brațe de colegii lor, de la mașină și până în sala de clasă, acum dispunem de rampe de acces în școală, toalete specifice propriilor nevoi. De fiecare dată au fost implicați toți factorii educaționali pentru a crea acea stare de normalitate, iar părinții s-au implicat și ei atât în acivitățile didactice școlare și extrașcolare. Nu putem minimiza activitatea susținută a consilierului psiholog, care alături de familie, copil , persoane de sprijin au ***normalizat dezvoltarea psihică și emoțională a copilului cu cerințe educaționale speciale.***

Drumul normalizării este greu și anevoios, presărat de foarte multe ori cu multe piedici (materiale, economice, financiare, culturale), dar care într-un final dă roadele mult așteptate!!!

Bibliografie

- Alois Ghergut. Psihopedagogia persoanelor cu cerinte speciale. Strategii diferite si incluzive in educatie (editia a II-a), editura Polirom, 2006;
- Beauvoir Simone de, *Al doilea sex*, Ed. Univers, Vol I-III, 2006;
- Beleiu Ghe., *Drept civil roman*, Editura Universul Juridic, Bucuresti 2001;
- Boroi G., *Drept civil*. Editura Allback, Bucuresti, 1999;
- Bolboceanu A. ș.a. Inclusiv EU. Studiul eficienței experiențelor de incluziune a copiilor cu CES, dezvoltate în instituțiile de învățământ general din Republica Moldova. Chișinău: Centrul de zi „Speranța”, Centrul de resurse pentru promovarea educației incluzive „Inclusiv EU”, Institutul de Științe ale Educației, 2010; ▪ Bonchiș, E. (coord.), *Învățarea școlară*, Editura Universității Emanuel, Oradea, 2002;

www.eduform.snsr.ro

edict.ro

didactic.ro

mecc.gov.md

www.unicef.org